

ΘΕΣΕΙΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ (του Γιάννη Ζήση)

✘ *Αν ένας χάρτης του κόσμου δεν περιλαμβάνει την Ουτοπία, δεν αξίζει ούτε μια ματιά μας... » Λιούις Μάμφορντ, «Η ιστορία των Ουτοπιών» [1]*

Τα έθνη είναι μια μορφή συλλογικής ακεραιότητας των ανθρώπων ενάντια σε κάθε μορφή ολοκληρωτικής οικονομικής, πολιτισμικής, πολιτικής ή θρησκευτικής άσκησης εξουσίας. Κάθε συλλογική διαφοροποίηση που αντιστρατεύεται αυτές τις τέσσερις μορφές επικυριαρχίας μπορεί να ονομαστεί έθνος, ανεξάρτητα από το αν έχει νομικό υπόβαθρο. Εδώ, δεν καλύπτεται η κοινωνικά φονταμενταλιστική ομάδα. Ο ορισμός του έθνους ως μιας δύναμης απελευθέρωσης και πλουραλιστικής εξέλιξης της ανθρωπότητας, με ιδιαίτερα μοναδικά χαρακτηριστικά, είναι σύμφωνος με τον σκοπό του έθνους· διαφορετικά, τα έθνη δεν χρειάζεται να υπάρχουν.

Κάθε έθνος πρέπει να είναι μια μορφή εξελικτικής ενότητας ενάντια στην παγκοσμιότητα της εξουσίας και της αυθεντίας. Με αυτήν την έννοια, το έθνος είναι ένας μοχλός προώθησης της Δημοκρατίας και του Πολιτισμού στην Ανθρωπότητα. Η απελευθέρωση του έθνους είναι μια πράξη πολιτικής αυτοκατεύθυνσης, με σαφή οικονομική, πολιτική, θρησκευτική και πολιτιστική τεκμηρίωση. Ένα έθνος δεν είναι ελεύθερο μόνο και μόνο επειδή έχει μια κυβέρνηση που χαράσσει πολιτική με χωριστικές αξίες. Ένα έθνος πρέπει να είναι ελεύθερο όχι μόνο από την εξωτερική αλλοτρίωση, αλλά και από την εσωτερική. Αυτό φυσικά σημαίνει ελευθερία από τις δυνάμεις της παγκοσμιότητας και της συμπαγοποίησης, που είναι χρωματισμένες από το status του παγκόσμιου ολοκληρωτικού κατεστημένου, στις ποικίλες του μορφές.

Η σημαντικότερη ένδειξη του βαθμού εξωτερικής και εσωτερικής απελευθέρωσης ενός έθνους από την αλλοτρίωση βρίσκεται στο κατά πόσο αυτό το έθνος αναδεικνύει μέσα του την ενότητα της

ανθρωπότητας με το να στέκει πάνω από γλώσσες, θρησκείες, κυβερνήσεις, νομίσματα και φυλές.

ι. Η συμμετοχή του έθνους στην απελευθέρωση της ανθρωπότητας –και μόνο αυτή– μπορεί να αποκαλύψει, αληθινά, αν αυτό το έθνος είναι ελεύθερο. Η τυπική ερμηνεία της ελευθερίας ενός έθνους έχει αποδειχθεί, ανθρωπολογικά και ιστορικά, μη ικανοποιητική. Στον αγώνα για την απελευθέρωση της ανθρωπότητας, κανένα έθνος δεν έχει την πρωτοκαθεδρία, ούτε έχει δικαίωμα να απεμπολήσει την δική του ακεραιότητα.

Μιλώντας πρακτικά για την αληθινή εθνική απελευθέρωση, αναφερόμαστε σε ένα νέο έθνος με ιδιότυπα χαρακτηριστικά που, μέχρι τώρα, δεν έχει ουσιαστικά υπάρξει: το έθνος των πολιτών του κόσμου. Τα μεγάλα έθνη πρέπει, χωρίς να χάσουν την ενότητα των λαών τους, να περιοριστούν. Έτσι κι αλλιώς, η μεγαλοσύνη τους βασίστηκε στον συγκεντρωμένο επεκτατισμό του status μέσα από αυτά. Ένα πρώτο βήμα για αυτό πρέπει να έρθει μέσα από δύο κατευθύνσεις:

A. Υιοθέτηση μιας νέας αντίληψης για την εξωτερική πολιτική που να συμβαδίζει με το διευρυνόμενο αίτημα για δίκαιο παγκόσμιο οικονομικό μερισμό πλούτου, εφαρμογή κοινωνίας δικαίου και ελευθερίας. Η εξωτερική πολιτική, μέχρι τώρα, αφορά την προώθηση των –στενά ερμηνευμένων– εθνικών συμφερόντων και την «αύξηση επιρροής». Η τελευταία, μέσα σε συνθήκες γεωπολιτικού ανταγωνισμού και καχυποψίας, ασκείται με την εξαγορά, τη χρήση «αμειβόμενων» δημοσιογραφικών αποκαλύψεων στα ΜΜΕ, την ενίσχυση διασπαστικών ή εξωτερικών απειλών και την άσκηση πολιτικών οικονομικής και στρατιωτικής βίας. Η εποχή μας, όμως, είναι ώριμη για αλλαγή νοοτροπίας στη χάραξη της εξωτερικής πολιτικής – δεδομένου ότι ακόμη και σύμβουλοι της κυβέρνησης των ΗΠΑ αναγνωρίζουν ότι «το κυριότερο γεωπολιτικό αποτέλεσμα της παγκόσμιας πολιτικής αφύπνισης είναι το τέλος της ιμπεριαλιστικής εποχής». [2]

Η εξωτερική πολιτική θα έπρεπε να έχει την θέση του **παρατηρητηρίου της ανθρωπότητας**. Αυτό απαιτεί:

- α.** την αποκέντρωση της εξωτερικής πολιτικής στην Τοπική Αυτοδιοίκηση·
- β.** την ανάπτυξη σχέσης μεταξύ των λαών·
- γ.** μια παιδεία Εθνικής Ανιδιοτέλειας.

Η εξωτερική πολιτική μέχρι τώρα γινόταν το όργανο της εσωτερικής πολιτικής ηγεμονίας. Σε μια βάση παραπλάνησης του λαού, επιλέγονταν στόχοι εξωτερικής πολιτικής, αντί για την άμεση επίλυση των εσωτερικών αδιεξόδων! Γι' αυτό τον λόγο, θα ήταν χρήσιμο να διαχωριστεί η εσωτερική από την εξωτερική πολιτική· να υπάρξει ένας πλήρης διαχωρισμός και, αντί μίας, να υπάρχουν δύο κυβερνήσεις.

Η ομοσπονδοποίηση, όταν δεν είναι όργανο ενός ιμπεριαλιστικού «διαίρει και βασίλευε» και με μια επί της ουσίας και όχι τυπική εφαρμογή της, μπορεί να αποτελέσει μια κατεύθυνση διαχωρισμού των δύο πολιτικών. Εμείς δεν θα θέλαμε να προτείνουμε μια άλλη κατεύθυνση, γιατί, προς το παρόν, αυτό δεν έχει νόημα.

Β. Οι Διεθνείς σχέσεις πρέπει να τροποποιηθούν, οριακά, υπέρ των μικρών εθνών.

Τηρουμένων αυτών των όρων, οι καταπιεζόμενες μειονότητες πρέπει να αποκτήσουν δική τους φωνή, όχι όμως κατ' ανάγκη και τη δική τους χωριστικότητα. Ούτε που συζητάμε για τις κάθε είδους καταπιεστικές μειονότητες, από τις οποίες πρέπει επίσης να υπάρξει απελευθέρωση. Ωστόσο, δεν νομιμοποιούμε τον φονταμενταλισμό και τον κοινωνικό φασισμό των μικρών εθνών ή κρατών.

ii. Είναι αναγκαία πλέον η **αλλαγή του ρόλου όλων των ειδών των συνόρων** (οικονομικών, πολιτιστικών, θρησκευτικών, γεωπολιτικών κ.λπ). Τα έθνη πρέπει να απελευθερωθούν από τα σύνορά τους, όχι επεκτείνοντάς τα, αλλά αλλάζοντας τη λειτουργία και τη σημασία τους. Τα σύνορα πρέπει να χάσουν κάθε ίχνος χωριστικότητας. Αλίμονο σε όποια ταυτότητα στηρίζεται στην χωριστικότητα, διότι δεν είναι πια ταυτότητα. Δεν σώζουν τα

σύνορα τα έθνη – αυτό το έχει δείξει πολύ καλά η ιστορία.

Ο ρόλος των συνόρων είναι πολύ καλά γνωστός και δεν εξυπηρετεί τους λαούς των εθνών, αλλά τον εσωτερικό και διεθνή ηγεμονισμό. Τα σύνορα αποτελούν μια μεγάλη πληγή για τα έθνη και αυτό φαίνεται τόσο με το βίαιο άνοιγμά τους (στις πολυεθνικές και τους κατακτητές) όσο και με το βίαιο κλείσιμό τους. Είναι βασική και κοινά αναγνωρισμένη αλήθεια αυτό που επισημαίνει ο Αμερικανός καθηγητής Mansfield [3] ότι «*οι διαμάχες επί των βασικών αρτηριών εμπορίου υπήρξαν μόνιμες πηγές σύγκρουσης*».

Αν είναι κάποια στιγμή να αρχίσει η θεραπεία των εθνών, αυτή θα αρχίσει από μια νέα αντίληψη για τα σύνορα, καθώς αυτά, έτσι όπως γίνονται αντιληπτά σήμερα, αποτελούν το εξωτερικό σύμπτωμα της υπαρξιακής αλλοτρίωσή τους. Θα μπορούσαμε να θεωρούμε ότι κάθε κυβέρνηση που υποβιβάζει την έννοια της εθνικής ταυτότητας του έθνους στα όρια των όποιων οικονομικών, πολιτιστικών, θρησκευτικών, γεωπολιτικών συνόρων, σε έναν ψυχισμό, δηλαδή, αλλοτριωτικής χωριστικότητας, το υποβαθμίζει σε «κύμβαλο αλαλάζον». Αναφερόμενος στην έννοια του έθνους, ο σύγχρονος φιλόσοφος Έντγκαρ Μορέν σχολιάζει ότι «*η Ευρωπαϊκή επινόηση, το έθνος, οικοδομήθηκε, λοιπόν, στη βάση μιας θρησκευτικής κάθαρσης*». [4]

Πρέπει να τονίσουμε ότι η απελευθέρωση από τον ψυχισμό της χωριστικότητας δεν συνεπάγεται, κατά κανένα τρόπο, ανύπαρκτη εθνική άμυνα· αυτό θα αποτελούσε προδοσία των ιδανικών, λόγω ανθρωπολογικής τυφλότητας, μιας τυφλότητας, δηλαδή, απέναντι στην οικονομική και γεωπολιτική αλλά και θρησκευτική επιθετικότητα και αρπακτικότητα. Η ελεύθερη έκφραση από ένα έθνος των δικαιωμάτων του μέσα σε έναν κόσμο επιθετικότητας και πολιορκιών απαιτεί την ύπαρξη της θέλησης για δύναμη.

Η Ουτοπία, για να πραγματοποιηθεί, προϋποθέτει τη δύναμη για το καλό. Αυτό είναι συνέπεια των τραγικών αντιφάσεων, μέσα στις οποίες είναι ριγμένος ο αγώνας για καλυτέρευση. Πολλά πράγματα πρέπει να προχωρούν μαζί και παράλληλα μέχρι να

βγούμε από το αδιέξοδο. Στους χώρους όπου μέχρι τώρα εκφραζόταν το μεγαλύτερο κακό, σε αυτούς τους χώρους πρέπει να εκφραστεί το μεγαλύτερο καλό – αυτοί οι χώροι είναι τα σύνορα. Τα σύνορα πρέπει να γίνουν κατοικία των πολιτών του κόσμου και τα έθνη να αποσυνοριοποιηθούν. Τα σύνορα πρέπει να γίνουν διεθνή και πολυεθνικά κράτη. Τα σύνορα πρέπει να γίνουν χώρος πλουραλιστικής εξέλιξης, ενότητας και ελευθερίας, να αποκτήσουν μια ουσιαστική πολιτική, διεθνή και πολυεθνική, αυτοδιοίκηση με όλες τις συνιστώσες: την πολιτιστική, την εκπαιδευτική, τη γλωσσική, τη θρησκευτική και την πολιτική.

Τα σύνορα μπορούν να γίνουν έδαφος του ΟΗΕ, ενός ΟΗΕ των πολιτών του κόσμου, όχι του διεθνούς κεφαλαίου ή διαφόρων οικονομικών, στρατιωτικών πολιτικών ή θρησκευτικών άμεσων ή έμμεσων ολοκληρωτικών συνασπισμών.

Τα σύνορα πρέπει να απαλλαγούν από το ανταγωνιστικό εμπόριο, τη στρατιωτική παρουσία και την γεωπολιτική προκατάληψη.

iii. Η **παιδεία** πρέπει να βασιστεί σε δύο βασικά βιώματα:

α. τη συνειδητοποίηση πως η θρησκεία, η φυλή, το έθνος, η γλώσσα δεν είναι έμφυτα, αλλά θέμα του τόπου γέννησης και πως κάθε τόπος γίνεται όλο και πιο φτωχός και πιο νεκρός όσο αυξάνεται ο ψυχισμός της χωριστικότητας και της προκατάληψης.

β. μια θεμελιακή προσήλωση στην αφηρημένη σκέψη που να κάνει κάθε ιδιοτέλεια να φανεί παράλογη και άχρηστη.

Η ιστορική αλήθεια πρέπει να αποκτήσει προτεραιότητα έναντι του εθνικού εγωισμού. Μια άδικη νίκη αποτελεί μια ηθική ήττα. Η άφοβη αποδοχή της ιστορικής αλήθειας είναι ένδειξη πνευματικής ωριμότητας και δύναμης. Πολύτιμες θα αποδεικνύονταν οι αλλαγές στην επίσημη –ή μη– εθιμοτυπία, ώστε να εμψυχωθεί η ευεξία στον Δρόμο της Ανιδιοτέλειας των Εθνών, με μια βαθειά και μεταμορφωτική απλότητα.

iv. Ο **πολιτισμός** είναι ανάγκη να γίνει περισσότερο ζωντανά συμβολικός της ενότητας και λιγότερο τυπικός και παράλογος.

v. Η **οικονομία** πρέπει να προσανατολιστεί στην ανοικτή και

ατελή αυτάρκεια, με οικολογικά κριτήρια ανάπτυξης των εθνικών οικονομιών, ώστε ο ρόλος της να περιοριστεί στις διεθνείς σχέσεις και να μη παραβιάζει τους όρους της αγοράς.

vi. Τα σφετεριστικά έθνη πρέπει να καταδικαστούν ηθικά. Οι πράξεις επεκτατισμού και οι πρακτικές «εξασφάλισης» ζωτικών χώρων πρέπει να χάσουν την ατιμωρησία τους, και αυτό ισχύει τόσο για τα μεγάλα όσο και για τα μικρά έθνη. Η αρχή του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών περί μη επέμβασης στα εσωτερικά θέματα των κρατών πρέπει να μην καταργηθεί, αλλά και να μην επιτραπεί να προστατεύει τον εσωτερικό ηγεμονισμό ή τον επεκτατισμό των μεγάλων ή και μικρότερων δυνάμεων.

vii. Η ενοποίηση εθνών με μη επεκτατικό και μη ανταγωνιστικό κεντρικό χαρακτήρα πρέπει να ενδυναμωθεί. Τα σχέδια ειρήνης που θα απελευθερώσουν την εσωτερική εξέλιξη των εθνών και την ενότητα, καθώς και τη συνεργατική συμπληρωματικότητα των λαών που επικαλείται την χωρίς προηγούμενο Καλύτερη Εποχή χωρίς έχουν προτεραιότητα, όπως, άλλωστε, και η αμοιβαία μείωση των πολεμικών δαπανών.

viii. Ο ΟΗΕ πρέπει να αναλάβει εκτελεστική δύναμη και αυτό μπορεί να το κάνει υπερβαίνοντας με το πλανητικό του πολιτικό όραμα της συνεργατικής συμπληρωματικότητας και σύνθεσης των εθνών κάθε άλλον μεγάλο συνασπισμό, διοικώντας σταδιακά όλους τους στρατούς του κόσμου, μέχρι τη Μεγάλη Μέρα της Νίκης της Ανθρωπότητας όπου δεν θα υπάρχει ανάγκη για στρατούς και με τον όρο ότι τα σύνορα θα ανήκουν στον ΟΗΕ, μιας και κάθε σύνορο προϋποθέτει την ένοπλη φύλαξή τους.

ix. Η απελευθέρωση των εθνών από νομισματικά, θρησκευτικά, γλωσσικά, φυλετικά, εθνικιστικά, πολιτιστικά και πολιτικά σύνορα απαιτεί ένα πολυδιάστατο κίνημα. Της Ελευθερίας προηγείται ο αγώνας για επιβίωση των λαών ενάντια στην φτώχεια και τα χρέη, ενάντια στον φόβο και τη βία, ενάντια στην προκατάληψη και την αυθεντία, ενάντια στην αποξένωση των εθνών, μπροστά στο πυρηνικό κατακλυσμικό αδιέξοδο.

Χρωστάμε στα έθνη της Γης αγώνα για Ειρήνη, Συμφιλίωση, Δημοκρατία και Πολιτισμό.

Θέσεις Διεθνότητας

i. **Η Διεθνότητα είναι η ψυχή των Εθνών**, η ιδιότητά μας ως ανθρώπων να είμαστε, πάνω απ' όλα, πολίτες του κόσμου, παγκόσμιοι άνθρωποι κι όχι μόνο πολίτες της χώρας μας.

ii. **Η Διεθνότητα δεν μπορεί να βασιστεί σε έμμεση αντιπροσώπευση** των λαών και σε καμιά παγκόσμια συγκεντρωτική δημοκρατία.

iii. **Η Διεθνότητα δεν επιλοχώνει καμιά μορφή οργάνωσης και εθιμοτυπίας.**

iv. **Η Διεθνότητα είναι μέσα μας.** Όταν όλες οι εθνικότητες εξαντληθούν μέσα στους ανθρώπους, τότε η Διεθνότητα θα είναι μέσα μας, τότε που δεν θα χρειαζόμαστε καμιά οργάνωση, κανένα σύμβολο παρά τον Εαυτό μας να μας Ενώνει.

v. **Η Διεθνότητα είναι Οικολογική, Ανθρωπιστική και Υπαρξιακή** – δεν είναι Παγκόσμιο Κράτος.

vi **Η Διεθνότητα είναι Ουτοπική** γιατί είναι, προπάντων, ψυχή, το ψυχικό στοιχείο και ο στόχος της πολιτικής Εξέλιξης.

vii **Η Διεθνότητα είναι η Αρχή, η Ηθική και το Τέλος της Πολιτικής, ένας Ωκεανός Ελευθερίας, Ενότητας και Κοινότητας.**

Πάνω απ' αυτόν τον Ωκεανό είναι ο Ήλιος της Ουτοπίας, τον οποίο θα δούμε όταν θα είμαστε Ενωμένοι με την Ελευθερία που δεν έχουμε μέχρι τώρα καν φανταστεί. Αυτός ο Φωτεινός Δρόμος δίνει νόημα πλήρες στον πολιτικό μυστικισμό μας και σβήνει τον χυδαίο ρεαλισμό και την συμβατικότητα του σφετερισμού.

Αναφορές:

[1] Μάφορντ, Λιούις, «Η Ιστορία των Ουτοπιών», 1998, εκδ. Νησίδες.

[2] Brzezinski, Zbigniew, «Η Δεύτερη Ευκαιρία», 2008, εκδ.

Α.Α. Λιβάνη.

[3] Mansfield, Edward D., «Power, Trade and War», 1995, Princeton University Press.

[4] Μορέν, Εντγκάρ, «Ευρώπη Πολιτισμός και Βαρβαρότητα», 2006, εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου.

Γιάννης Ζήσης, συγγραφέας

7/09/09

Φωτό:Wikimedia